

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 22/03-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. septembra 2003 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka a zo sudcov Jána Auxta a Jána Lubyho v konaní o sťažnosti B. S., bytom P., zastúpeného advokátom JUDr. R. B., K. vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 163/92, za účasti Okresného súdu v Prešove, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo B. S. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 163/92 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu v Prešove p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 163/92 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. B. S. n e p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie.

4. Okresný súd v Prešove je p o v i n n ý uhradiť B. S. do 15 dní od doručenia tohto nálezu trovy konania vo výške 8 000 Sk (slovom Osemtisíc slovenských korún) na účet advokáta JUDr. R. B., K.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 22/03 z 19. februára 2003 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť B. S., bytom P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu v Prešove (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 163/92.

Z prijatej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 11. júna 1992 okresnému súdu žalobu proti ostatným spoluvlastníkom, ktorou sa domáhal zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti.

Sťažovateľ uviedol, že od začiatku súdneho konania ubehlo už 10 rokov a ku dňu podania sťažnosti nebolo vydané rozhodnutie vo veci samej. V dôsledku uvedeného podal 20. júna 2002 sťažnosť, ktorú adresoval do rúk ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, a žiadal prešetrenie prietáhov. Uvedená sťažnosť bola 15. júla 2002 postúpená okresnému súdu na vybavenie. Odpoveď okresného súdu z 13. septembra 2002 bola doručená sťažovateľovi s tým, že okresný súd považoval sťažnosť za „nedôvodnú“, pričom

dĺžku konania odôvodňoval úmrtím jedného z účastníkov a následným čakaním na právoplatné dedičské rozhodnutie a ako ďalší dôvod predĺženia konania uviedol nesprávne uvedené meno žalobkyne v 2. rade.

S tvrdeniami obsiahnutými v odpovedi okresného súdu sťažovateľ nesúhlasil a domáhal sa, aby ústavný súd podľa č. 127 ústavy rozhodol, že postupom okresného súdu bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, a súčasne žiadal, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 280 000 Sk.

Predseda okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. U-3001/03 doručeným ústavnému súdu 7. apríla 2003, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Je pravdivé tvrdenie sťažovateľa, že konanie bolo začaté dňa 11. 6. 1992 a doposiaľ nie je právoplatne skončené. Z obsahu spisu vyplýva, že priebeh konania ovplyvnil aj sám sťažovateľ, keď na základe výslovnej žiadosti jeho právneho zástupcu súd nekonal z dôvodu možnosti vznesenia mimosúdnej dohody v období od 18. 5. 1993 do 29. 11. 1994 (č. l. 38 – 44 spisu).

Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že žalovaný v 2. rade zomrel dňa 16. 2. 1994 a napriek výzvam súdu nebol žalobcom (sťažovateľom) upravený obsah účastníkov (č. l. 90, 92). Nasledujúce termíny pojednávani na 30. 10. 1996 a 15. 1. 1997 boli buď zrušené alebo bez pojednávania veci tiež pre okolnosti na strane žalobcov, teda hoci nepriamo zavinené aj samotným sťažovateľom.

Konajúci sudca JUDr. P. Č. odišiel z justície, preto bola vec prerozdelená sudkyňi JUDr. V. G. Na jej sľub sa čakalo až do augusta 1997, kedy mohla začať konať ako sudkyňa, hoci už predtým bol spis u nej na naštudovanie. V nasledujúcom období konala táto bez priet'ahov a k predĺženiu konania dochádzalo pre neúčasti účastníkov alebo ich zástupcov na pojednávaniach.

Ďalším dôvodom neskončenia vecí bolo opomenutie pojednávať v dedičskom konaní podiely k nehnuteľnostiam, ktoré tvoria predmet konania po pôvodnom účastníkovi konania. Dedičské rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť až dňa (pozn.: dátum neuvedený).

Vec bola priebežne prejednávaná a boli zabezpečené dôkazy. Podľa vyjadrenia predsedkyne senátu JUDr. V. G. malo dôjsť k rozhodnutiu v merite veci na pojednávaní dňa 13. 2. 2003. Pre neprítomnosť zástupcu sťažovateľa (žalobcu) a na jeho výslovnú žiadosť bolo pojednávanie odročené na neurčito, keďže konajúca sudkyňa dňom 1. 4. 2003 odchádza na stáž na Krajský súd v Prešove. Vec bude z uvedeného dôvodu prerozdelená do iného senátu.

Pri posudzovaní dôvodnosti ústavnej sťažnosti prosím ctený súd zohľadniť to, že vec je skutkovo a právne náročná, keďže sa namieta samotné vlastníctvo k nehnuteľnostiam, ktoré by mali byť predmetom zrušenia a vyporiadania.

Vzhľadom na okolnosti prípadu je možné v závere konštatovať, že súd v konaní postupoval spôsobom, ktorý by viedol k čo najrýchlejšiemu skončeniu veci.

Navrhujem vysloviť, že v konaní Okresného súdu v Prešove č. k. 8 C 163/92 nedošlo k porušeniu ústavného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov ustanoveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti, vyjadrenia okresného súdu a zo spisu okresného súdu ústavný súd zistil nasledovný priebeh konania v predmetnej veci od podania žaloby okresnému súdu do 26. marca 2003, keď bol ústavnému súdu doručený spis okresného súdu sp. zn. 8 C 163/92.

Žaloba sťažovateľa ako žalobcu v 1. rade a žalobkyne v 2. rade o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti proti ostatným spoluvlastníkom bola okresnému súdu doručená 11. júna 1992. Okrem tejto žaloby sú

v spise okresného súdu zdokumentované z hľadiska posudzovania, či došlo k namietanému porušeniu sťažovateľom označeného základného práva, tieto podstatné úkony:

- Dňa 19. júna 1992 vyzval okresný súd žalovaných, aby sa v lehote 10 dní vyjadrili k žalobe.

- Dňa 2. septembra 1992 okresný súd nariadil pojednávanie na 7. október 1992, ktoré odročil na 2. november 1992, pričom pod hrozbou uloženia pokuty predvolal žalovaných v 1., 2. a 3. rade.

- Dňa 2. novembra 1992 na pojednávaní okresný súd vypočul žalobcov v 1. a 2. rade a žalovaných v 1., 3. a 4. rade. Pojednávanie odročil na 30. november 1992 s tým, že budú volaní žalovaní v 2. a 6. rade a bude vyžiadaná dokumentácia z Okresného úradu geodézie a kartografie Prešov.

- Na pojednávaní 30. novembra 1992 súd uložil žalobcom a žalovaným v 1. a 3. rade, aby v lehote 30 dní oznámili súdu právnych nástupcov žalovaného v 5. rade, a pojednávanie odročil na neurčito.

- V čase od 29. júla 1993 do 15. júna 1994 boli vyhotovené 4 úradné záznamy, v ktorých právni zástupcovia Dr. M. a Dr. L. opakovane požiadali okresný súd o poskytnutie lehoty 60 dní na pokus o mimosúdne vysporiadanie sporu.

- Dňa 2. septembra 1994 okresný súd vyzval právneho zástupcu žalobcov, aby v lehote 10 dní súdu oznámil, či trvá na podanej žalobe.

- Dňa 29. novembra 1994 okresný súd nariadil pojednávanie na 27. február 1995. Uvedené pojednávanie ani nasledujúce nariadené na 17. apríl 1995 sa bez uvedenia dôvodov o ich zrušení neuskutočnilo.

- Pokynom zo 7. februára 1995 bol nariadený termín pojednávania na 8. máj 1995. Na pojednávanie sa nedostavili žalovaní v 1. a 6. rade, opatrovník žalovaného v 5. rade ani právna zástupkyňa žalovaných vo 4. a 6. rade. Žalovaný v 3. rade okresnému súdu oznámil, že žalovaný v 2. rade zomrel. Právny zástupca predniesol, že sa bude domáhať zmeny žalobného petitu, ktorý by mal znieť na určenie vlastníckeho práva.

- Dňa 10. augusta 1995 a 19. januára 1996 súd písomne urgoval právneho zástupcu žalobcov, aby súdu oznámil právnych nástupcov po žalovanom v 2. rade.

- Dňa 8. mája 1996 okresný súd nariadil pojednávanie na 17. máj 1996. Pojednávanie sa neuskutočnilo, pričom zo spisu nie je zjavné, z akých dôvodov k tomu došlo.

- Dňa 21. augusta 1996 okresný súd nariadil pojednávanie na 30. október 1996, pričom v dôsledku žiadosti žalobkyne v 2. rade (hospitalizácia) nariadil nový termín pojednávania na 15. január 1997. Na tomto pojednávaní sa nezúčastnili žalobcovia ani ich právny zástupca, pričom žalobcovia svoju neúčasť neospravedlnili.

- Dňa 21. januára 1997 žiadal predseda senátu kanceláriu, aby vec predložila podpredsedníčke okresného súdu na prerozdelenie, pričom tento postup vo veci nie je odôvodnený.

- Dňa 15. augusta 1997 bol spis pridelený sudkyni Mgr. V. G.

- Pojednávanie nariadené na 30. november 1998 sa neuskutočnilo bez uvedenia dôvodov a na následné pojednávanie 11. decembra 1998 sa nedostavil nikto z účastníkov bez uvedenia dôvodov.

- Dňa 17. decembra 1998 okresný súd nariadil pojednávanie na 29. január 1999, ktorého sa bez ospravedlnenia nezúčastnili žalobkyňa v 2. rade a právny zástupca žalobcov. Pojednávanie bolo odročené na 23. marec 1999, na ktorom boli vypočutí žalovaní v 3., 7., 8. a 9. rade. Toto pojednávanie bolo odročené na 13. apríl 2000.

- Dňa 13. apríla 2000 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 20. jún 2000, s tým, že pod hrozbou uloženia pokuty, resp. predvedenia budú opätovne volaní žalovaní vo 4. a 6. rade; bol oboznámený doterajší priebeh konania.

- Dňa 19. mája 2000 bol daný pokyn na zrušenie termínu pojednávania (dôvody neuvedené) s odročením na neurčito.

- Dňa 12. októbra 2000 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom sťažovateľ uviedol, že nesúhlasí, aby vec bola prejednávaná pri neúčasti jeho právneho zástupcu Dr. M., u ktorého doručenie bolo vykázané. Pojednávanie bolo odročené na 12. december 2000.

- Na pojednávanie 12. decembra 2000 sa nedostavil žiaden z účastníkov, všetci boli ospravedlnení, bolo odročené na 10. marec 2001.

- Na pojednávaní 10. marca 2001 boli vypočutí žalovaní v 2., 3. a 6. rade a bolo urgované zaslanie dokladov Okresným úradom Prešov, odborom katastrálnym.

- Na pojednávanie 10. mája 2001 sa z ospravedlniteľných dôvodov nedostavil právny zástupca žalovaných, pojednávanie bolo odročené na neurčito, pričom vo veci súd ustanovil uznesením znalca.
- Dňa 17. januára 2002 súd nariadil ohliadku nehnuteľnosti na mieste samom, ktorá sa v určenom termíne 27. februára 2002 uskutočnila.
- Dňa 5. decembra 2002 okresný súd žiadal žalobcov o presnú špecifikáciu žaloby a 28. januára 2003 vyzval na to isté právneho zástupcu žalobcov.
- Dňa 10. decembra 2002 okresný súd nariadil pojednávanie na 13. február 2003.
- Dňa 13. februára 2003 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktoré sa bez ospravedlnenia nedostavil právny zástupca žalobcov, pričom žalobca v 1. rade na jeho účasti trval. Okresný súd pojednávanie odročil na neurčito.
- Dňa 3. septembra 2003 ústavný súd na okresnom súde zistil, že nasledujúce pojednávanie v predmetnej veci je nariadené na 19. november 2003.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ (II. ÚS 61/98), pričom „tento účel možno dosiahnuť

zásadne až právoplatným rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná“ (II. ÚS 26/95). K vytvoreniu „stavu právnej istoty preto dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (I. ÚS 10/98).

Preto je základnou povinnosťou súdu a sudcu zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, a ďalej z § 100 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, keď sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 74/97, I. ÚS 3/00, I. ÚS 20/02) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3).

1. Predmetom konania pred okresným súdom je žaloba sťažovateľa ako žalobcu v 1. rade a žalobkyne v 2. rade o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti. Toto konanie je možné charakterizovať ako fakticky, nie však právne zložitú. Faktická zložitosť konania vyplývala najmä z veľkého počtu účastníkov a v súvislosti s tým z množstva procesných úkonov, ktoré bolo potrebné vo veci vykonať.

Na plynulé napredovanie konania mala vplyv aj tá skutočnosť, že počas jeho trvania okresný súd musel riešiť ako prejudiciálnu otázku samotného vlastníctva a až následne bolo možné pristúpiť k jeho vyporiadaniu. Z právneho hľadiska ide o problematiku, ktorá je upravená príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka, ktorých výklad je ustálený aj v pomerne rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov.

Ústavný súd poznamenáva, že obdobie od podania žaloby okresnému súdu do 15. februára 1993, teda do nadobudnutia účinnosti zákona o ústavnom súde, pre nedostatok svojej právomoci neposudzoval z dôvodu, že zákon o ústavnom súde neobsahuje ustanovenie o spätnej účinnosti. Ústavný súd preto nemá oprávnenie konať o porušení základných práv a slobôd fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ku ktorému došlo pred uvedeným dátumom (napr. II. ÚS 55/03). Zároveň však pripomína, že aj keď za dies a quo pre posúdenie dĺžky konania treba považovať 15. február 1993, neznamená to, že pri posudzovaní primeranosti celkovej dĺžky konania nie je potrebné prihliadnúť na stav, v ktorom sa konanie nachádzalo k uvedenému dátumu.

2. Ďalším kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka súdneho konania. Z obsahu spisu okresného súdu vyplýva, že z 18 pojednávanií (3 boli bez uvedenia dôvodov zrušené, resp. neuskutočnené) nariadených v období od 15. februára 1993 sa sťažovateľ alebo jeho právny zástupca nezúčastnili na 7 pojednávaniach, vo väčšine prípadov bez ospravedlnenia.

V prípadoch neúčasti svojho právneho zástupcu na konaní na jeho účasti trval samotný sťažovateľ, čo bolo dôvodom na odročenie pojednávania. Týmto spôsobom sťažovateľ svojím podielom prispel k vzniku prietáhov v konaní. Za takúto okolnosť možno považovať aj prednes právneho zástupcu na pojednávanií 8. mája 1995, keď sa vyjadril, že navrhne zmenu žalobného petitu, ktorý by mal znieť na určenie vlastníckeho práva.

V sporovom konaní také úkony účastníkov konania idú vždy na ťarchu toho, kto ich navrhol alebo urobil.

3. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v posudzovanom konaní, prihliadal ústavný súd na ustanovenie § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Podľa § 101 ods. 2 OSP súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadá z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Podľa § 53 ods. 1 OSP v znení účinnom do 31. augusta 2003 tomu, kto hrubo sťažuje postup konania najmä tým, že sa neustanoví na súd alebo neposlúchne príkaz súdu, alebo kto poruší poriadok alebo kto urobil hrubo urážlivé podanie, môže predseda senátu uložiť uznesením poriadkovú pokutu do výšky 5 000 Sk.

Podľa § 52 ods. 1 OSP v znení účinnom do 31. augusta 2003 v prípade, že sa predvolaný účastník nedostaví na výsluch alebo k znalcovi, môže ho predseda senátu dať predviesť, ak o možnosti predvedenia predvolaného poučil.

Ústavný súd zistil, že v niektorých prípadoch konania chýbala efektívnosť a sústredenosť úkonov. Okresný súd 29. novembra 1994 nariadil pojednávanie vo veci na 27. február 1995, ale toto pojednávanie ani pojednávanie v náhradnom termíne 17. apríla 1995 sa neuskutočnilo bez akceptovateľného dôvodu. Pojednávanie sa uskutočnilo až 8. mája 1995 a ďalšie procesné úkony súd realizoval s odstupom niekoľkomesačných intervalov. Dňa 21. januára 1997 zákonný sudca žiadal podpredsedníčku súdu o pridelenie veci inému sudcovi (bez uvedenia dôvodov), k čomu došlo až 15. augusta 1997. Bezprostredne nasledujúci úkon okresného súdu bol vykonaný (výzva žalobcom) až 19. februára 1998. Ako neodôvodnený a zbytočný priesťah v konaní ústavný súd považuje obdobie medzi dvoma po sebe nasledujúcimi pojednávaniami v trvaní od 23. marca 1999 do 13. apríla 2000, počas ktorého nebol vykonaný žiadny procesný úkon. Za prejav procesnej nesústredenosti a nekonceptnosti ústavný súd považuje tiež skutočnosť,

že okresný súd 28. januára 2003 (takmer po 10 rokoch od začatia konania) vyzval právneho zástupcu na presnú špecifikáciu žaloby. Argumenty predsedu okresného súdu, ktorými poukazoval na súvis medzi dĺžkou konania a konaním sťažovateľa (čakanie súdu na možnosť uzavretia mimosúdnej dohody na základe žiadosti právneho zástupcu sťažovateľa), ústavný súd akceptoval rovnako ako fakt o zdĺhavom priebehu dedičského konania po pôvodnom účastníkovi konania. Na strane druhej tie argumenty, ktoré poukazovali na to, že v priebehu konania zákonný sudca odišiel z justície a sudkyňa, ktorej bol spis následne pridelený, čakala na vykonanie sľubu až do augusta 1997, ústavný súd akceptovať nemohol. Vychádzal pritom z ustálenej judikatúry ústavného súdu v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa ktorých také skutočnosti nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy (II. ÚS 58/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 145/02).

Postup okresného súdu síce sťažovala nedisciplinovanosť účastníkov konania (vrátane sťažovateľa a jeho právneho zástupcu), pokiaľ ide o účasť na pojednávaniach, predkladanie požadovaných informácií a podkladov potrebných na rozhodovanie, ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku však dávali okresnému súdu procesné prostriedky, ako sa s touto nedisciplinovanosťou vyrovnáť. Okresný súd ich však nevyužil.

Postup okresného súdu nesvedčí o tom, že by svoju činnosť organizoval v súlade s povinnosťou uloženou mu § 100 ods. 1 OSP tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie“.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Z ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde vyplýva, že primerané finančné zadostučinenie má povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch. Podľa ods. 5 citovaného zákonného ustanovenia ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 280 000 Sk z dôvodov „uvedených a ozrejmenejších“ vo svojej sťažnosti.

Priznanie primeraného finančného zadostučinenia, ktoré je peňažnou protihodnotou utrpenej nemajetkovej ujmy, podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade neprichádza do úvahy.

V sporovom konaní, ktorým je aj posudzované konanie, nesie procesnú zodpovednosť za riadne uvedenie návrhu na rozhodnutie vo veci samej, postup vo veci samej, predkladanie dôkazov a iných úkonov potrebných na dosiahnutie účelu takeého konania vo výraznej miere účastník (§ 6, § 101 a § 120 ods. 1 a iné OSP). V spore ide na ťarchu účastníka, ako sa to už uviedlo, ak navrhne hoci len faktické pozdržanie v spore kvôli nožnej mimosúdnej dohode. V takom druhu civilného procesu je navyše dôvodné požadovať, aby účastník urobil všetko pre to, aby súd nemal sťaženuú úlohu pri jeho postupe, najmä pokiaľ ide o základné procesné úkony, ktorými sú pojednávania. Sťažovateľ nedbal

na tieto povinnosti a uplatnil viaceré úkony, ktoré znamenali značnú spoluúčasť na vzniku zbytočných priesťahov. Preto ústavný súd nepovažoval za nevyhnutné dovršovať ochranu jeho porušeného základného práva na súdnu ochranu aj priznaním primeraného finančného zadosťučinenia, a to aj v porovnaní s inými prípadmi, v ktorých sa toto zadosťučinenie priznalo za predpokladu, že účastník konania neniesol žiadny podstatný podiel na vzniku zbytočných priesťahov.

Ústavný súd považoval v tomto prípade výrok o porušení základného práva sťažovateľa a výrok, ktorý prikázal okresnému súdu v predmetnej veci konať bez zbytočných priesťahov, za dostatočnú ochranu jeho základného práva.

Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania vo výške 8 000 Sk z dôvodu trov jeho právneho zastúpenia. Náhradu trov priznal za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci a sťažnosť) každý v hodnote 3 900 Sk (základom bola nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2001, ktorá bola 11 963 Sk) a 2 x 100 Sk režijný paušál [§ 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb], pretože išlo o úkony urobené v roku 2002.

Náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok

V Košiciach 19. septembra 2003